

DAN FLORIȚA SERACIN

SUB PLOAIA PERSEIDELOR

(File din jurnal)

12.08.2022 Ieri seară s-a dat în reluare meciul de fotbal dintre Real Madrid și Eintracht Frankfurt, echipe care s-au confruntat în super-cupa Europei, întâlnire ce opune periodic câștigătoarea Cupei Campionilor Europeni învingătoarei din așa-numita Europa League. A fost un meci anost, mai ales că îi aflasem în prealabil din presă rezultatul, în care spaniolii au obținut victoria grație a două goluri marcate oarecum întâmplător. Deja nu mai am răbdare să zăbovesc cu orele în fața televizorului pentru a urmări o competiție lipsită de șarm, în care echipele fac totul pentru a nu pierde, având în vedere ca obiectiv secundar parcă obținerea victoriei!

Aflu tot din presă că în noaptea care a trecut s-a manifestat la scară maximă fenomenul ploii de meteoriți a Perseidelor, din nefericire destul de greu vizibil pe cerul de deasupra orașelor poluate și puternic luminate. Abia se disting aici stelele de mărimea întâi și nici măcar acestea întotdeauna.

Țin minte ce impresionat fusesem în urmă cu aproximativ 75 de ani (o viață de om longeviv de atunci!) când am văzut pentru prima oară o astfel de ploaie de meteoriți. E una dintre puținele imagini ce mi-au rămas cu atâta vigoare în memorie de la vârsta aceea. Ne aflam, eu și tatăl meu, pe drumul dintre

Ocna Mureș și Unirea-Haltă, îndreptându-ne spre locul cel mai apropiat de unde puteam lua trenul spre Lugoj (Ocna Mureș nu are gară amplasată lângă magistrala feroviară care face legătura dintre centrul Transilvaniei și vestul țării), aflat cam la 2-3 km distanță de oraș. Ne deplasam noaptea pe un drum de macadam, prăfos, împreună alți oameni ce urmau același itinerar, alături de tata care mă ținea de mână și mă întreba în răstimpuri dacă mai pot merge. Cerul era senin cu puzderie de stele risipite pe firmament, între care se prăbușeau unul după altul o mulțime de meteoriți. Spectacolul mi se părea fascinant. La un moment dat cădeau cu o asemenea frecvență, încrucișându-și traiectoriile, încât am început să mă tem că ar putea incendia pământul. Când am văzut prima oară picturile lui Van Gogh, înfățișând pe fundalul unui cer întunecos jocuri stranii de lumini și astre, mi-am adus spontan aminte de felul în care mi se înfățișa firmamentul în timp ce mergeam, copil mic încă fiind, pe drumul dintre Ocna și Unirea Haltă.

Mai țin minte de atunci și apariția locomotivei din noapte, anunțându-și cu șuierături, ca de balaur, venirea și orbindu-ne cu reflectorul pe care-l purta frunte. Apoi ea și-a încetinit treptat mersul în dreptul nostru cu scrâșnete de fiare și jeturi de aburi țâșnind printre roțile uriașe, iar tata m-a tras energic de mână spre unul din vagoanele de clasa a treia mai apropiate.

Zadarnic încerc să-mi amintesc alte detalii, mi-au fost alungate cu totul din memorie, mai știu doar atât că la sfârșitul călătoriei tata mă părăsise la Lugoj, într-o casă ce mi se părea străină, unde doi oameni se străduiau să-mi intre în voie și să risipească disperarea de care începusem să fiu cuprins. Ei erau părinții mei adoptivi, cum voi afla mai târziu, tanti Mimi și uica Livi, alături de care mi se impusese să trăiesc de atunci încoaice.

13.08.2022 Am terminat de citit cartea lui Gabriel Liiceanu, *Ușa închisă* (Humanitas, 2002). Mi-a căzut în mână abia la 20 de ani după apariție. Dar mi s-a părut interesantă și am citit-o din scoarță în scoarță. Notez câteva păreri. Gabriel Liiceanu este unul din intelectualii de vază ai țării, cunoscător al tuturor marilor sisteme filozofice elaborate din antichitate până în prezent, specializat în Heidegger din care a și tradus *Sein und Zeit*. Domnul Liiceanu

nu este însă un filozof în adevăratul sens al cuvântului, cum îndeobște se spune, dânsul nu a conceput un sistem filozofic al lui, pentru care să elaboreze un cod, adică un sistem propriu de termeni cu ajutorul acestora putându-și înălța edificiul de raționamente prin care să-și releve în cele din urmă ideea. Acest cod este văzut de GL (inspirat de Heidegger) ca un fel de plasă (*Netz*) aruncată peste lume prin rețeaua sa fiind noi invitați de diferiții filozofi, de la Platon și Aristotel încoace, să o interpretăm.

Tot în spiritul lui Heidegger face GL distincția dintre filozofie și literatură: „ (...) este atât de limpede ce anume desparte filozofia de literatură, filozofia presupune codul, pe când literatura *stilul*” (*Ușa închi-să*, p. 136). Prin stil se înțelege modul propriu de exprimare al unei persoane (colectivități), recte a unui scriitor, care încearcă prin felul în care îmbină cuvintele (*topică*) sau prin sensul aparte care li se conferă (*metaforă*) să trezească emoție estetică cititorului. Filozoful nu încearcă prin codul său să stârneasca emoții estetice, fiindcă el nu se adresează afectului ci intelectului nostru.

Și literatura e o formă de cunoaștere, și ea ne dă informații despre lume și viață, doar că aceste *informații* sunt mai degrabă un suport, ele vin încărcate cu o stare de spirit, cu un sentiment. Cititorii dinaintea de evenimentele anului '89 făceau o regretabilă confuzie: ei citeau literatură nu pentru desfătarea estetică, ci cu scopul de a desluși printre rânduri informații despre abuzurile, faptele reprobabile în general, ale sistemului comunist, sau accentele critice împotriva acestuia. Astfel se explică, spre exemplu, enorma popularitate de care a avut parte la apariție romanul *Cel mai iubit dintre pământeni* de Marin Preda. După Revoluție, republicat, romanul nu s-a mai bucurat nici pe departe de aceeași căutare, fiindcă la informațiile dorite se putea acum ajunge mult mai simplu pe alte căi. De aceea interesul pentru literatură a scăzut în scurtă vreme enorm și cărțile au început să zacă în librării.

Gabriel Liiceanu se plânge că din volumul *La apa Vavilonului* al Monicăi Lovinescu, apărut la *Humanitas*, s-au vândut într-un an și jumătate doar două mii de exemplare. Sutele de mii de români care îi sorbeau autoarei cuvintele în fiecare vineri, în emisiunea *Teze și antiteze la Paris* a postului de radio

Europa Liberă, n-o mai socoteau pe Monica Lovinescu interesantă. Personajul a căzut pentru ei în desuetudine, odată cu postul pentru care nu mai manifestau interes.

Tot scriind eu despre aceste treburi, am uitat să-mi fac compotul pe care mi-l gătesc zilnic, așa că astăzi la ora 17, când de obicei îl consum, am mâncat, morfolindu-le încet în gură și scuipându-le atent pieșița acrișoară, câteva prune crude. Mă aflu acum în faza de așteptare a reacției organismului la acest gest de sfidare, oferindu-i ceea ce știu că nu-i tocmai prieste.

14.08.2020 Dimineața m-am simțit mai rău decât de obicei, nu știu dacă din cauza prunelor mâncate ieri, sau, poate, din pricina unui medicament numit Otorespirin, pe care mi l-am administrat împotriva inflamării gingiilor. Ori e posibil ca terciul de ovăz de aseară să fi fost prea cald, ori prea vârtos... Ori, ori, ori!... Un bolnav face mereu infinite presupuneri în privința cauzelor înrăutățirii simptomelor maladiei sale.

E o zi de duminică liniștită, traficul rutier e re-dus. Apa Timișului a secat atât de mult, încât s-au format insulițe pe mijlocul ei, pe care poposesc păsările pentru a-și potoli setea. Pe lângă insulițe se plimbă tacticos doi stârci albi. Uneori mai apar și rățuște sălbatice sau chiar lebede, dar acestea din urmă în sezonul mai friguros.

Până la urmă m-am acomodat în compania noilor mei părinți, care se făceau luntre și punte pentru a-mi satisface toate capriciile. Mi-au cumpărat o mulțime de jucării, cum la Ocna Mureș nici nu puteam visa să obțin. Preferata mea era o tricicletă cu șa din mușama roșie, la ghidonul căreia ieșeam pe stradă, doar în spielhosen și cu sândăluțe albe în picioare, ca să mă dau mare în fața copiilor de seama mea. Aceștia mă priveau cu multă rezervă, ca pe un fel de intrus, măsurându-mă de la distanță cu vederea. Câte unul se mai apropia să-mi studieze tricicleta îndeaproape. Cel mai îndrăzneț dintre ei era Costică, ceva mai măricel, care nu mă lăsa să mă apropiu de locul preferat de joacă al celorlalți, oprindu-mă și cerându-mi cu glas ritos permisul. „Ce permis?” „Permisul de trecere!...” Rămâneam cu buza umflată la cârma triciclei mele, privindu-i pe ceilalți cum se joacă pe un mic maidan, unde în zilele de târg, marțea și vinerea, erau trase căruțele țăranilor care-și aduceau marfa la vânzare. Într-o zi m-am îndrăgostit acolo

atât de tare de un mânz, încât m-am dus acasă într-un suflet rugându-i pe uica Livi și tanti Pipi să mi-l cumpere. Uica Livi era aproape convins să se conformeze, dar tanti Pipi i-a făcut, din fericire, un semn discret din cap că nu era cazul.

Ceva mai jos cu câteva case de a noastră locuia Mircea Pribani, un băiat cu care ajunsesem să mă înțeleg, mai ales că venea ades pe la noi ca să ia de la fântâna noastră din curte apă de băut. Apei de foraj lugojenii îi spuneau *artezică*. Tanti Pipi și uica Livi îngăduiau doritorilor să le ia din curte apă *artezică*, cu excepția momentelor când motorul electric de la demisol o extrăgea pentru a umple bazinul din podul casei. Îmi plăcea de Mircea Pribani mai ales pentru că tatăl său avea cal și *cocie*, termenul „căruță” nu se prea folosește pe aici, cu care se ducea la *holdă* să aducă *ludaie*, adică dovleci. Uneori ne lua și pe noi la *holdă*, iar eu eram peste măsură de bucuros să călătoresc cu *cocia*. Orice mijloc de locomotie mi se părea fascinant.

Într-o zi ne-am pomenit în vizită cu mama. Vederea ei m-a răscolit peste măsură și în cele câteva zile cât a rămas la Lugoj n-am mai conținut cu rugămintea de a fi luat acasă. Și-a amânat plecarea pentru că nu conteneam să mă dezlipesc de dânsa. Țin minte că mă plimbam cu ea pe alea plină de castani din fața cimitirului catolic, habar nu mai am de ce ne aflam acolo, la o distanță destul de mare de casă, când ne-am întâlnit cu domnul Dabici, cântăreț cu o minunată voce de bariton, căruia mama s-a găsit să i se plângă că nu putea pleca din pricina mea. Atunci domnul Dabici mi-a pus o mână pe creștet și a început să murmure ușor un cântec: *Plânge frunza după mine, eu mă duc, mă duc...*, care m-a răscolit până la lacrimi. Și acum, la vârsta senectuții, mi se mai umezesc ochii la reauzirea acelei melodii. În cele din urmă mama a plecat totuși, folosindu-se de o stratagemă. Uica Livi cred că s-a înțeles cu vecinul Pribani să mă ia la o plimbare cu *cocia*. N-am putut ceda tentației și m-am dus. La întoarcere n-am mai găsit-o pe mama. Plecase pe furiș.

15.08.2022 Astăzi e zi de rugă la Lugoj. Se sărbătorește Adormirea Maicii Domnului, care e și hramul celei mai importante biserici din oraș. Spre seară va începe petrecerea populară pe străzi, cu muzici și focuri de artificii în final. Se anunță pre-

zența unor vedete de muzică populară și ușoară care se vor perinda pe scenele în aer liber din oraș. Lugojenii au liber astăzi pentru a se pregăti cum se cuvine de sărbătoare și a-și găti bucatele, fiindcă mulți dintre ei așteaptă goști, adică musafiri.

Pe mine astfel de sărbătoriri nu mă mai atrag de mult. De altfel, marele vulg nu mai găsește în ele altceva decât prilej de petrecere și ghiftuială.

Cel mai important eveniment pe care l-am trăit în această primă fază a prezenței mele la Lugoj a fost nunta verișoarei mele Rodica. Ea era unica fiică a celeilalte surori a mamelor mele, aș putea spune acum și așa, Viorica, măritată cu Vasi Vodă, mic negustor, proprietar al unei băcănii din oraș. Toată zestrea primită de la socri Vasi Vodă a investit-o în negoț, dar după venirea comuniștilor la putere a scăpătat și a ajuns să se ocupe cu tot soiul de expediente. Mai grav a fost că soția sa, tanti Viorica, s-a îmbolnăvit de scleroză în plăci și nu l-a mai putut ajuta în niciun fel în încercările lui de a ieși din impas. Rodica era o tânără frumoasă, cu trup longilin, a început medicina la Cluj, dar nu știu de ce n-a terminat-o, presupun că din pricina greutăților materiale ale familiei. A revenit la Lugoj și s-a angajat asistentă medicală la cabinetul de radiologie a spitalului orașenesc. Cu timpul, însă, razele nocive ale aparatelor Roentgen au îmbolnăvit-o de leucemie și, biata de ea, a murit înainte de vreme. A lăsat în urmă două fete, Anca și Sanda, care au putut însă studia și au devenit ambele profesoare, una de limba română, cealaltă de limba franceză.

Dar, pe vremea când aveam doar vreo cinci - șase ani, Rodica era șarmantă în rochia ei de mireasă, a cărei trenă trebuia să o port eu, dar, împiedicatul de mine, tot călcam pe marginea ei și Rodica îmi țipa îndărăt că îi smulg trena de pe cap. Nunta avea loc în frumoasa casă a părinților mei adoptivi, aceștia fiindu-i miresei nași, după cum i-au fost și la botez.

Mai țin minte de atunci o scenă petrecută în fața bisericii cu două turnuri unde s-a oficiat cununia religioasă. Mă aflam cu uica Livi afară, în fața intrării principale a edificiului, și uica Livi m-a săltat în brațe ca să arunc eu dintr-o pungă bănuți copiilor nevoiași, care așteptau cu nerăbdare să fie miluiți de naș cu mici monede împrăștiate pe jos.....